

Анекс бр. 5:

Предлог за институционална поставеност за поддршка за спроведувањето на одржлив развој во Република Македонија, јули 2007 година,

**Поддршка за подготовка на
Национална стратегија за одржлив развој
во Република Македонија**

Проект финансиран од СИДА, во соработка со
Министерство за животна средина и просторно планирање,
Република Македонија

Завршен на 20 јули 2007 година

**Предлог за институционална поставеност
за поддршка за
спроведувањето на одржлив развој
во Република Македонија**

јули 2007 година

Број заведен во СИДА бр. 2005-001592

Овој извештај го подготви тимот на НСОП
(кој се состои од раководството на проектот, национални стручни лица, локален персонал и
меѓународни стручни лица)

I Список на кратенки

КЗ	Консолидирани заклучоци
КН	Консолидирани наоди
КП	Консолидирани препораки
ПФЕУ	Предпристапни фондови од Европска унија
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
НАОР	Национална агенција за одржлив развој
НСоОР	Национален совет за одржлив развој
НБИОР	Национална банка за инвестиции за одржлив развој
НСОР	Национална стратегија за одржлив развој
ЈПП	Јавно-приватно партнерство
ПТ	Проектен тим
РМ	Република Македонија
ОР	Одржлив развој
УКОР	Универзитетски кампус за одржлив развој
РОР	Рамка за одржлив развој
РИОР	Рамковен Извештај за одржлив развој
СИДА	Шведска агенција за меѓународен развој и соработка
ПЗ	Проектни задачи
ЗЕЛС	Заедница на единици на локална самоуправа на Република Македонија

II Извршно резиме

Единствено врз основа на сеопфатно детално разгледување на 11 извештаи за процена и анализа и на Рамката за одржлив развој, при што вториот документ особено се однесува на клучниот елемент за

капацитетот за спроведување, поглавје 4.2 Институционални и организациски капацитети,

проектниот тим за Национална стратегија за одржлив развој предлага нова институционална поставеност за поддршка на спроведувањето на одржлив развој во Република Македонија со

1. Национален совет за одржлив развој (НСоОР),
2. Национална агенција за одржлив развој (НАОР),
3. Национална банка за инвестиции за одржлив развој (НБИОР) и
4. Универзитетски кампус за одржлив развој (УКОР).

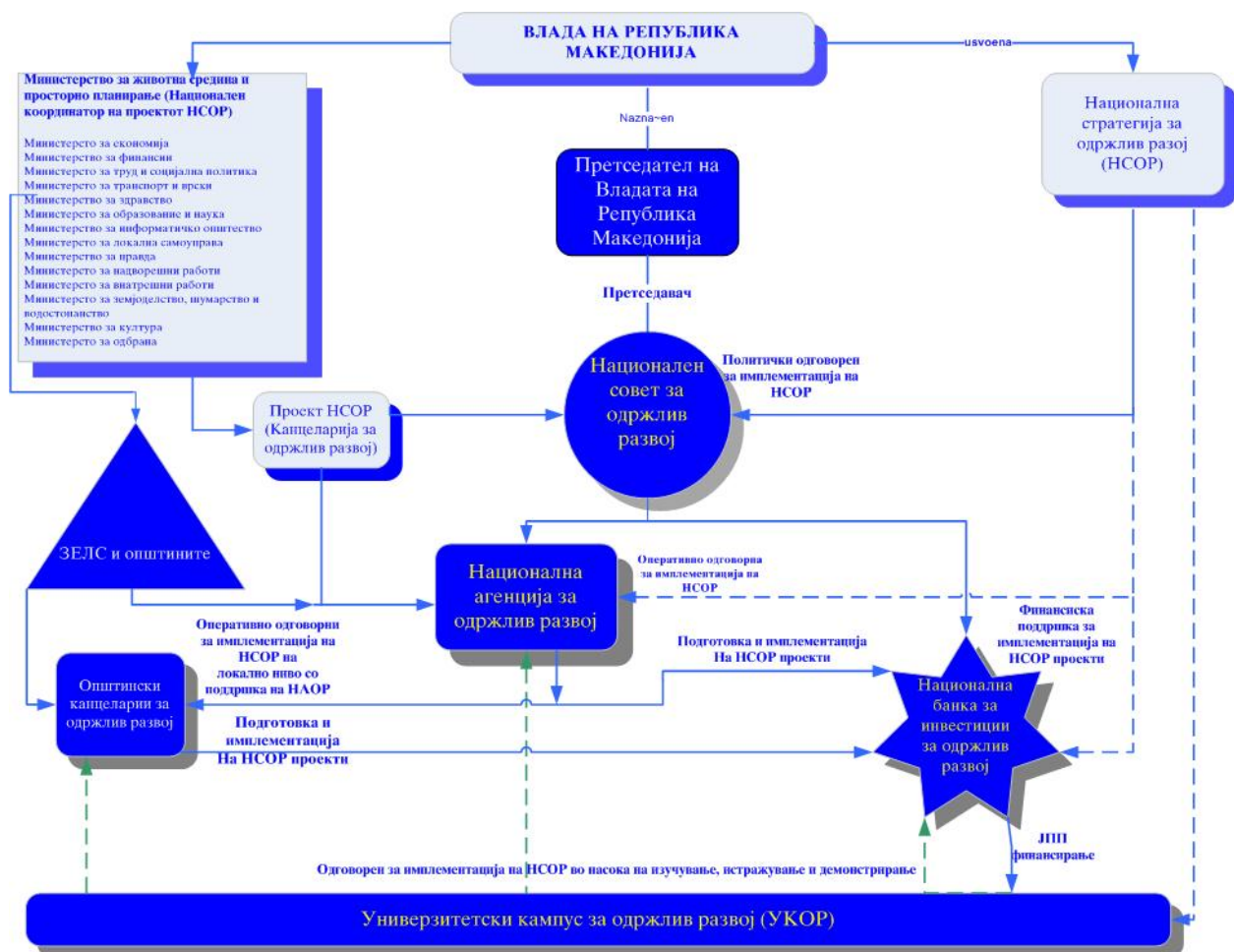
Покрај Националниот совет за одржлив развој (НСоОР) и Универзитетскиот кампус за одржлив развој (УКОР), другите институции треба да се воспостават со реорганизирање и пренасочување на постојните структури кон поддршка за одржлив развој во Република Македонија. Така, нема да бидат потребни дополнителни средства за основање на Националната агенција за одржлив развој (НАОР) и на Националната банка за инвестиции за одржлив развој (НБИОР).

III Предлог за институционална поставеност за поддршка на спроведувањето на одржлив развој во Република Македонија

Како што веќе неколку пати е нагласено, вистински одржлив развој, кој ги опфаќа сите три столба на развој, економски, социјален и животна средина, е базиран врз меѓусекторски, интегриран и сеопфатен стратешки пристап.

Имајќи ја во предвид комплексноста и мулти-секторската природа на одржливиот развој во целина, и потребата од примена на нов сеопфатен и стратешки ориентиран начин на размислување и делување, се предлага институционална поставеност која ќе даде поддршка на имплементацијата на одржливиот развој во Република Македонија.

Согласно Член 186 од Законот за животна средина (Службен Весник 53/2005), „Органот на државна управа надлежен за работите од областа на животната средина, во соработка со другите органи на државна управа и други институции, и со општината, Градот Скопје и општините во Град Скопје, е должен да се грижи за имплементирање

на принципите на одржлив развој, како и да го промовира и подржува одржливиот развој во Република Македонија.

Во согласност со проектната задача на проектот за поддршка во подготовката на Национална стратегија за одржлив развој, Владата на Република Македонија, по иницијатива на Министерството за животна средина и просторно планирање, го основа Националниот совет за одржлив развој (НСООР).

Со усвојувањето на Национална стратегија за одржлив развој од страна на Владата на Република Македонија, Националниот совет за одржлив развој ќе превземе и политичка одговорност за спроведувањето на НСООР.

Со НСООР ќе претседава Претседателот на Владата на Република Македонија, а ќе ги вклучува министрите од клучните министерства во Владата. НСООР ќе служи како отворен форум за сите учесници во Македонија да ги претстават своите гледишта. На НСООР ќе се дискутираат прашања поврзани со главните политики за процесот на спроведување на Националната стратегија за одржлив развој каде НСООР ќе претставува движечка сила за подигање на свеста, како и за обезбедување транспарентност и заложба. Во НСООР треба да постои балансирана застапеност на компетентни и истакнати претставници од приватниот и од јавниот сектор, како и од граѓанското општество.

Во таа насока, важно е и да се истакне динамичниот концепт кој е основата на НСООР, кој што значи постојана проценка и прилагодување кон промените, преку подготовка на **годишни национални стратешки работни планови** од страна на Националниот совет за одржлив развој, а како појдовна точка да се земе оваа Национална стратегија за одржлив развој.

Со цел овозможување на имплементацијата и врз основа на искуството ширум Европа при спроведување на Национална стратегија за одржлив развој, спроведувањето на Националната стратегија за одржлив развој во Република Македонија треба да биде обезбедено со дополнителна институционална поставеност како што е прикажано подолу:

1. Национална агенција за одржлив развој (НАОР) доо,
2. Национална банка за инвестиции за одржлив развој (НБИОР) и
3. Универзитетски кампус за одржлив развој (УКОР).

Првите две наведени институции, НАОР и НБИОР, се основаат врз основа на најдоброто достапно знаење, искуство и наменски човечки ресурси од веќе постојни владини агенции и институции за поддршка на одржлив развој во земјата на ефикасен, рационализиран и поедноставен начин.

Националната агенција за одржлив развој (НАОР) се основа како друштво со ограничена одговорност (доо) со акции кои ги поседува Владата на Република Македонија и проактивните општини¹. НАОР доо е оперативно одговорна за

¹ Постојат различни чекори што може да се преземат кои конечно придонесуваат за основање на друштво со ограничена одговорност. Првиот чекор може да биде мрежа на

спроведувањето на ОР врз основа на Национална стратегија за одржлив развој, како што е усвоена од Владата на Република Македонија. НСоОР врши супервизија врз НАОР, кој всушност дејствува како супервизорски одбор.

НАОР доо редовно го известува НСоОР за напредокот при спроведувањето на Националната стратегија за одржлив развој (секоја година), и ја ажурира Националната стратегија за одржлив развој (секои 2 години). Нејзината главна задача е дизајнирање и спроведување проекти за одржлив развој во согласност со целите во Националната стратегија за одржлив развој, цврсто следејќи ги севкупните цели на Стратегија за одржлив развој на ЕУ и нејзината обновена верзија. НАОР доо обезбедува дека достапните средства од меѓународни институции (на пример, предпристапните фондови на ЕУ) се од максимална корист за Република Македонија.

НАОР доо, која работи на национално ниво, тесно соработува со Канцелариите за одржлив развој на општинско ниво. Како и за НАОР доо на национално ниво, главната задача на општинските канцеларии за одржлив развој е дизајнирање и спроведување проекти за одржлив развој. Општинските канцеларии за одржлив развој се поткрепени со комуникациска мрежа и поддршка обезбедена од Заедницата на единици на локалната самоуправа на Република Македонија (ЗЕЛС).

И НАОР доо и општинските канцеларии за одржлив развој се поврзани со Националната банка за инвестиции за одржлив развој (НБИОР), преку која се канализираат сите активности од значење за проектите за одржлив развој и инвестиции. Националната банка за инвестиции за одржлив развој (НБИОР) е финансиски одговорна за спроведувањето на ОР врз основа на Националната стратегија за одржлив развој, како што е усвоена од Владата на Република Македонија. НБИОР конкретно е одговорна за сите финансиски трансакции поврзани со меѓународни институции и донатори. НБИОР се основа со реорганизирање и пренасочување на постојните структури кон поддршка за одржлив развој во Република Македонија. Според тоа, не се потребни дополнителни средства за основање на НБИОР.

Предложената институционална поставеност за поддршка на спроведувањето на одржлив развој во Република Македонија цврсто се заснова и на **Универзитетскиот кампус за одржлив развој (УКОР)**, кој е одговорен за спроведување на ОР во смисла на проучување, истражување и демонстрирање врз основа на Националната стратегија за одржлив развој, како што е усвоена од Владата на Република Македонија. УКОР се основа и гради како нов универзитетски кампус надвор од Скопје, на тој начин дејствувајќи како движечка сила за регионален развој и иновации, како и „место за нови начини на размислување, иновации и живеење“. Предвидено е УКОР да се основа, изгради и да функционира како јавно-приватно партнерство (ЈПП). Имајќи ја предвид привлечноста на инвестициите во високото образование ширум светот, Универзитетски кампус за одржлив развој во Република Македонија ќе има придобивки од заложбата за одржлив развој од страна на приватните инвеститори.

Директната целна група на УКОР се, пред сè, сите мотивирани, проактивни и иновативни студенти од Македонија, кои се посветени на генералната визија за одржлив развој. Овие студенти ќе бидат персоналот и помладите стручни лица за НАОР доо, општинските канцеларии за одржлив развој и НБИОР и ќе обезбедат

експерти. Моделот на НАОР доо е близок на германскиот модел Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit GmbH.

среднорочно и долгорочно спроведување и на визијата за одржлив развој и на практичното спроведување на проектот.

При вториот чекор, УКОР ќе биде привлечен, исто така, и за меѓународни студенти да студираат и да дејствуваат за одржлив развој. Целокупната придобивка од ваков вид визионерски УКОР, кој сè уште не е реализиран ниту во Европа ниту ширум светот, не се однесува само на Република Македонија. **Оттука, УКОР претставува максимална заложба и извонреден бренд на модерна и напредна Македонија за одржлив развој во Европа и ширум светот.**

Новата институционална поставеност за поддршка на спроведувањето на одржлив развој во Република Македонија би можела да се финансира како еден од пилот проектите за одржлив развој (види Анекс бр. 3 Рамковен Извештај за одржлив развој, РИОР).